

1

Tanner staat in de stal, zijn laarzen in de mest, hij kijkt naar zijn bruine vee, naar Carmen, naar Fiona, naar Vreni: hij herkent ze aan hun kop. Hij klopt zijn koeien een voor een op hun achterwerk, dat vinden ze fijn. Hij heeft een liedje in zijn hoofd, hij zingt: *Een boerenjongen wil ik niet*, hij knijpt in de spenen tot ze melk geven, wrijft er met houtwol over en hangt het melkstel aan. De koeien laten zonder morren hun melk opzuigen, *tiralali*. De machine zuigt als een kalf, *tiralala*.

Het voorjaar waait de stal binnen, de koeien trappelen uitgelaten. Hij wil ze vandaag in de wei laten, voor het eerst na de winter. Alleen Vreni laat haar kop hangen, Tanner voelt aan haar hoorns, ze zijn koud. En als hij het dier voormelkt weet hij wat er mis is: een van haar spenen is hard, Vreni heeft

een hard kwartier. Hij melkt de andere drie spenen uit in een emmer, deze melk doet hij niet naar de fabriek. Bella is na het melken gaan liggen, waar Tanner niet blij mee is, met haar uier op de vieze grond. Het moet met haar niet zo gaan zoals met Vreni, zij moet niet ook een hard kwartier krijgen, dus hij jaagt het dier op.

Als hij klaar is met melken maakt hij het vierarmige melkstel schoon in de stenen trog, hij maakt het schoon met een borstel en koud water. In de emmer haalt hij heet water, de damp slaat eraf, door de afvoer van de trog kolkt melkachtig water dat langzaam opklaart. Hij giet de emmer met Vreni's melk leeg, vult hem met water en zet hem de stier voor. Die staat in een hoek van de stal en heeft geen naam, het is gewoon de bul. De bul valt soms op de rechtermuur aan, het hout is er helemaal afgesleten door zijn hoorns.

Wanneer de bul op de muur aanvalt denkt Tanner aan het stierengevecht dat hij op een eiland heeft gezien. De bloedende stier met de speer in zijn nek brak zijn hart. Marie vroeg: Gaat het? Hij zei dat hij niet goed werd van de hitte. Toegeven dat z'n hart brak kon hij niet. Ze bleven tot het einde, ook Tanner moest aanzien hoe de stier werd afgemaakt. Keer op keer ging hij met z'n zakdoek over zijn gezicht om zweet weg te vegen, alleen was het geen zweet wat hij wegveegde.

Hij laat de bul nooit uit de stal, een stier heeft zijn vader zaliger eens een oog uitgestoten. Als er een koe tochtig is brengt hij de bul met een touw aan zijn neusring naar buiten, waar de koe klaarstaat. Van kunstmatige bevruchting moet Tanner niks hebben, de natuur moet haar werk doen. Na het paren gaat de bul terug naar de stal, waar hij weer op de houten muur aanvalt.

Daar pruttelt een trekker het erf op, het is Straub van de melkfabriek die de melk komt halen. Tanner helpt hem de melkbussen op de achterlader van de trekker te draaien.

‘Je hebt wel eens meer melk gehad, Ernst.’

‘Vreni heeft een hard kwartier.’

‘Heb je het gehoord, Joho gaat over op vlees. Zoogkoeien, Schotse hooglanders.’

‘Verbaast me niks. Mineraalwater is soms duurder dan melk.’

‘Ik bepaal de prijzen niet.’

‘Dat zeg jij altijd.’

‘Iedereen melkt wat-ie kan. Dus daalt de prijs. En omdat de prijs daalt, gaat iedereen nog meer melken. De melkplas wordt een melkzee.’

De bussen staan op de lader, Straub steekt zijn hand op en pruttelt ervandoor.

Tanner heeft het vuil van zijn laarzen gespo-
ten, doet de huisdeur open. De begane grond was vroeger de stal, tot z'n vader een vrijstaande stal

bouwde. Nu is de begane grond een kelder, er ligt cider opgeslagen in mandflessen en de brandewijn die de thuisstoker voor hem van valfruit brandt. Hij trekt zijn laarzen uit, loopt op sokken de trap op, gaat op de bank in de hal zitten. Er slingeren spullen rond, bananendozen, bloempotten, een handschoen, een schilderij van een flamencodanseres van hun laatste vakantie. Hoelang is dat nu al geleden, een jaar of negen of tien? Kort daarna had Theres gekalfd, dat kalf hadden ze Palma genoemd, en Palma is nu – hoe oud? Negen, geen tien. Er staat ook een spiegel, stoffig en bijna mat. Tanner ziet een boer die zich omkleedt. Z'n stalkleren ruiken zuur en moeten uit, de bretels gaan af, een ander overhemd, een andere broek, zo, Tanner is de stalgeur kwijt.

Hij gaat de woonkamer binnen, leunt tegen de deurpost en schuurt omstandig zijn rug. Marie zit te breien op de ligbank bij de tegelkachel. Die neemt groot en groen de hoek van de kamer in beslag, de katten strekken zich erop uit. Net als de stier hebben de katten geen naam. Soms duiken er nieuwe op, dan verdwijnen er weer een paar, het is de moeite niet ze namen te geven.

Marie glimlacht stilletjes als ze ziet hoe hij zich schuurt. Ze zegt altijd: Dat heb je afgekeken van je koeien, die schuren zich net zo aan de takken.

Tanner voelt z'n borstkas warm worden als hij

haar zo ziet glimlachen, hij zou het liefst haar voorhoofd kussen. Haar haar is grijs en ze draagt het in een knot, maar hij ziet nog altijd de jonge vrouw met wie hij trouwde. Maar dat gaat niet, hij kan haar niet zomaar op haar voorhoofd kussen, ze zou schrikken en vragen wat er aan de hand is. Dus gaat hij aan tafel zitten, bij de kom koffie die al voor hem klaarstaat. Hij scheurt een boterham in stukken, doet die in de koffie en neemt slurpend een slok. Hij pakt de gemeentekrant.

‘Wat wil je eten vanmiddag? Ik kan gerstsoep maken, we hebben nog gerst die op moet.’

Tanner knikt afwezig, bladert verder.

‘Ik moest eens een paar warme sokken voor je breien voor in bed! Ik word steeds wakker van die ijsklompen van je, ik trek je nog eens dikke sokken aan als je slaapt!’

Marie is niet kwaad, dat kan ze helemaal niet, daar is ze veel te goeiig voor. Tanner snijdt een boterham af, smeert er boter op.

‘Vreni heeft een hard kwartier.’

‘Ach jeetje!’

‘Het gaat goed met ’r.’

‘Dan ga ik ’r zo brood brengen.’

Tanner knikt, want Vreni is dol op brood. Anders dan Palma, die houdt van appels, en Petra kan geen genoeg krijgen van rode wijn. Dat geeft Tanner zijn koeien als ze gekalfd hebben. Palma

heeft na een halve fles genoeg, maar Petra is een zuiplap, die drinkt een fles in één teug leeg en loeit dan om meer. Maar één fles is genoeg, Tanner wil zijn koeien niet dronken voeren.

Tanner klemt de boterham tussen zijn tanden, scheurt hem af, klokt er een slok koffie achteraan.

‘Komt wel goed,’ kauwt hij.

‘Moet ik Fankhauser bellen?’

Tanner schudt zijn hoofd.

‘Ik zal haar uitmelken en met kleiaarde insmeren.’

Hij scheurt nog een stuk van de boterham, zijn kaken malen. Marie blijft een tijdje zwijgend zitten, Tanner slurpt, ze houdt haar hoofd scheef. Wat zou er nu komen?

Maar er komt niks, ze recht haar nek en breidt verder.

2

Huswil ligt te midden van rollende heuvels. Geen stukje land is er vlak, al het land is geplooid. De boeren sloven zich af in de plooiën, ze sloven zich af op de hellingen, maar ze klagen niet. Hun voorouders hadden het veel zwaarder, ook in de plooiën, ook op de hellingen, maar dan met os en met ploeg. Tegenwoordig zijn er machines, wie durft er zich nu nog te beklagen, terwijl de machines zoveel zwaar werk overnemen. Wie zich beklaagt bespot zijn voorouders en hun ossen.

Huswil is een dorp als andere dorpen, een dat buiten Huswil niemand kent. Nog niet. Het wordt op de kaart gezet door twee gaten in de akker van

boer Tanner. De gaten die Huswil op de kaart zetten staan daar zelf niet op. Maar Tanner zal ze donker en dampend voor zich hebben: ze zijn onmiskkenbaar.

Tanner staat met beide benen op de grond. Hij wankelt nooit. Wie zijn voetsporen bekijkt zal zien: duidelijke afdrukken, heldere omtrekken, deze man weet waar hij naartoe wil. In de plooien van zijn handen zit iets wat er niet meer uit gaat, misschien aarde. Het zit in de plooien van zijn vingerkootjes, zijn knokkels, zijn handpalmen, en gaat er niet meer uit. Door zijn werk heeft hij reusachtige handen gekregen, echte vleeshanden zijn het, die grijpen, draaien, duwen, tillen. Wie zijn handen kent, zal ze zich niet in rust kunnen voorstellen. Natuurlijk hebben ze soms niks te doen, niks om te grijpen, draaien, duwen, tillen. Dan hangen ze naar beneden, trekkend als slapende honden.

Een beschrijving van Tanners uiterlijk komt later, of niet. Misschien komt zijn haarkleur ter sprake wanneer hij een zweterige pluk haar van zijn voorhoofd veegt. Of als hij snuit de omvang en vorm van zijn neus. Dat hij een machtige romp heeft moge duidelijk zijn, een borstkas met een hart erin dat

slaat. Zijn benen kwamen al ter sprake, net als zijn handen. Over zijn gezicht is niet veel te zeggen, daar zit al het noodzakelijke: neus, ogen, mond. Zijn voorhoofd wijkt iets. Maar dat is al alles wat er over zijn uiterlijk te zeggen valt.

3

Tanner bindt de staarten van zijn koeien los die aan een lijn geknoopt zitten. De staarten moeten niet in de stront terechtkomen en de stal onder spatten als ze naar vliegen slaan. Hij maakt aan de voorkant de kettingen los en hoeft de koeien niet uit te leggen waar de wei is, ze rennen, springen, galopperen naar buiten. Ze zijn blij eindelijk weer aarde onder hun hoeven te voelen, eindelijk weer gras uit de aarde te trekken met hun tong. Tanner laat alle koeien in de wei, behalve Vreni met het harde kwartier. Hij zet de draad vast als de laatste in de wei is, hurkt en zet de spanninggever aan. Die stuurt met regelmatige tikjes wisselstroom door de draad.